

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Σεπτέμβριος | 2012
Οκτώβριος

τεύχος
14



Σύμη: Υποδομές για το Μέλλον

Νηπιαγωγείο Μάρπησσας Πάρου

*Συνέντευξη με το Γενικό Γραμματέα Αιγαίου και
Νησιωτικής Πολιτικής Γιάννη Σπιλάνη*



ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ
2007-2013

Στηρίζει ό,τι αξίζει

Αγαπητοί αναγνώστες,

Ενδιαφέροντα τα θέματα και του νέου μας τεύχους για όσους αναζητούν ενημέρωση για το ΕΣΠΑ και τα έργα που συγχρηματοδοτούνται από τα ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και γενικότερα για την ανάπτυξη των νησιών μας.

Στη συνέντευξη που μας παραχώρησε ο νέος Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής κ. Γιάννης Σπιλάνης, μας μίλησε για την ανάγκη διαμόρφωσης νησιωτικής πολιτικής, αλλά και για την αλλαγή νοοτροπίας στο σχεδιασμό, που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να κάνουμε τα νησιά μας πιο ελκυστικούς τόπους παραγωγής και διαβίωσης και να τα οδηγήσουμε σε ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης.

Την πολύπλευρη ανάπτυξη επιδιώκει και η ακριτική Σύμη, στην οποία είναι αφιερωμένο το τεύχος αυτό, με μια σειρά από σημαντικά έργα που εκτελούνται με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ, τα οποία ενισχύουν και εκσυγχρονίζουν τις υποδομές της, αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής και το περιβάλλον και προστατεύουν και αναδεικνύουν τα μνημεία της.

Διαβάστε ακόμη για το νηπιαγωγείο στη Μάρπησσα της Πάρου, που εγκαταστάθηκε σε ένα πρώην διοικητικό κτήριο μετά τις απαραίτητες επεμβάσεις που έγιναν με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013, ενώ όπως κάθε φορά θα βρείτε πληροφορίες για όλα τα νέα έργα που εντάχθηκαν το τελευταίο δίμηνο και τις προσκλήσεις για υποβολή προτάσεων προς ένταξη.

Καλή ανάγνωση

Το εξώφυλλο μας:
Άποψη του λιμανιού της Σύμης

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

**Εκδίδεται από την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου**

Διεύθυνση: Σάκη Καράγιωργα 22 - 84100 Σύρος

τηλ.: 22813 60800

φαξ: 22813 60860

ιστοσελίδα: www.notioaigaio.gr

e-mail: notioaigaio@mou.gr

επίβλεψη έκδοσης: Βαγγέλης Αραγιάννης

εκτύπωση: ΤΥΠΟΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΕ

σε αυτό το τεύχος

03/

Συνέντευξη με το Γενικό Γραμματέα
Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής
Γιάννη Σπιλάνη

06/

Η Περιφέρεια νησί προς νησί
Σύμη: Υποδομές για το Μέλλον

09/

Στα βήματα του ΕΣΠΑ:
Συνεδρίασε η Επιτροπή
Παρακολούθησης του Προγράμματος

10/

Παρουσίαση έργου:
Σύγχρονο νηπιαγωγείο στη Μάρπησσα
Πάρου

12/

Ενεργές προσκλήσεις για
υποβολή προτάσεων / Τα έργα που
εντάχθηκαν αυτό το δίμηνο



Αναγκαία η αλλαγή νοοτροπίας



Συνέντευξη με το
Γενικό Γραμματέα
Αιγαίου και
Νησιωτικής
Πολιτικής
Γιάννη Σπιλάνη

Ιδιαίτερα γνώριμος από την ενασχόλησή του με τα θέματα περιφερειακής ανάπτυξης ο Γιάννης Σπιλάνης ανέλαβε από τον Ιούλιο Γενικός Γραμματέας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής. Από τη θέση αυτή αλλά και με την ακαδημαϊκή του ιδιότητα, την πολυετή του εμπειρία και τη βαθιά γνώση των προβλημάτων των νησιών, μας μίλησε για την ανάγκη διαμόρφωσης νησιωτικής πολιτικής και για το μοντέλο πάνω στο οποίο θα πρέπει να στηριχτεί η ανάπτυξη τα επόμενα χρόνια.

Με δεδομένη τη σημερινή στενότητα στους διαθέσιμους πόρους, ποιος είναι ο προγραμματισμός της Γενικής Γραμματείας Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής για το επόμενο διάστημα;

Ο ρόλος της ΓΓΑΙΝΠ δεν εστιάζεται στην κατασκευή υποδομών και στη λειτουργία υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο δράσης άλλων φορέων του κεντρικού κράτους και της αυτοδιοίκησης. Αντίθετα, με τις παρεμβάσεις της καλείται να βοηθήσει στην καλύτερη αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των νησιών για τη δημιουργία ανταγωνιστικών δραστηριοτήτων, την αύξηση της απασχόλησης αξιοποιώντας εργαλεία όπως αυτό της κοινωνικής οικονομίας, αλλά και στη

βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Όμως, πάνω απ' όλα, βασικός ρόλος της ΓΓΑΙΝΠ είναι η επεξεργασία ενός στρατηγικού σχεδίου ανάπτυξης των νησιών με συγκεκριμένες κατευθύνσεις που να βασίζονται στους στόχους της στρατηγικής Ευρώπη 2020 εναρμονισμένων τόσο με τις ιδιαιτερότητες του νησιωτικού χώρου, όσο και της αναγκαίας αλλαγής του αναπτυξιακού προτύπου, για να επιτευχθεί ο στόχος της εδαφικής συνοχής. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, η ΓΓΑΙΝΠ οφείλει να παρεμβαίνει προς την ΕΕ και την ελληνική κεντρική διοίκηση ώστε οι κλαδικές πολιτικές που εφαρμόζονται να διαφοροποιούνται με τρόπο που να λαμβάνουν υπόψη τα χαρακτηριστικά των νησιών.

Η ακτοπλοΐα είναι ένα θέμα ζωτικής σημασίας για τα νησιά μας. Ποια μέτρα μπορούν να ληφθούν ώστε να αντιμετωπιστούν οι ελλειμματικές συνδέσεις ανάμεσα στα νησιά και οι συνεχείς αυξήσεις στα ναύλα που δυσχεραίνουν τις συνθήκες ζωής των κατοίκων τους;

Η ακτοπλοΐα δεν αντιμετωπίστηκε ποτέ ως Υπηρεσία Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος που οφείλει να εξυπηρετεί τις ανάγκες των κατοίκων και των επιχειρηματιών των νησιών (ικανοποίηση της ζήτησης) με βάση συγκεκριμένα κριτήρια (πχ.

Η αλλαγή νοοτροπίας στο σχεδιασμό ήταν αναγκαία.

Με την κρίση έγινε αδιαπραγμάτευτη προϋπόθεση επιβίωσης της χώρας και των νησιών μας



**Χρειάζεται ένα άλλο
μοντέλο ανάπτυξης
βασισμένο στην
αξιοποίηση των
τοπικών φυσικών
και πολιτιστικών
πόρων για
παραγωγή
προϊόντων και
υπηρεσιών
ποιότητας και στη
σωστή χρήση και
επανάχρηση των
περιορισμένων
πόρων**

συχνότητα συνδέσεων, ποιότητα υπηρεσιών, σταθερότητα και έγκαιρη προαναγγελία δρομολογίων, κόστος αντίστοιχο με την παρεχόμενη υπηρεσία κλπ.). Αντίθετα ο σχεδιασμός γίνεται με βάση τα πλοία που διαθέτουν ή αγοράζουν οι εταιρείες (πχ. μεγάλα, υψηλού κόστους, ακατάλληλα για τις συγκεκριμένες ανάγκες), προσπαθώντας να προσαρμόσουν τις υποδομές αλλά και τη ζήτηση στη προσφορά. Η απελευθέρωση των ακτοπλοϊκών μεταφορών το 2002 με βάση την ευρωπαϊκή νομοθεσία, η έλλειψη (αλλά και η αδυναμία) συντονισμού από το Υπουργείο και η έλλειψη ελέγχου από μια ανεξάρτητη αρχή σε συνδυασμό με τη μεγάλη εποχικότητα και την αύξηση στη τιμή των καυσίμων, έχει δημιουργήσει ένα δίκτυο ελεύθερων και επιδοτούμενων γραμμών που λειτουργεί με ελάχιστους κανόνες. Η οικονομική κρίση που μείωσε το μεταφορικό έργο επιδείνωσε την κατάσταση, ενώ μείωσε και τον ελάχιστο ανταγωνισμό μεταξύ των εταιρειών που αποτελεί προϋπόθεση της απελευθέρωσης της αγοράς, με αποτέλεσμα την υποβάθμιση των υπηρεσιών σε αρκετά νησιά.

Η αύξηση και η ομαλοποίηση της ζήτησης μέσα από την αλλαγή του αναπτυξιακού μοντέλου και ειδικά της αξιοποίησης των ειδικών χαρακτηριστικών των νησιών, αλλά και η προσαρμογή των πλοίων στα χαρακτηριστικά της ζήτησης (πχ. αντικατάσταση μεγάλων πλοίων από μικρά αλλά αξιόπλοια πλοία εκτός σεζόν), αλλά και η μείωση του ΦΠΑ στα εισιτήρια, θα αντιμετώπιζαν κάποια προβλήματα. Ειδικά σε ό,τι αφορά τις ενδονησιωτικές συνδέσεις ένα σύστημα συνδυασμένων μεταφορών (ακτινωτό δίκτυο, σύνδεση αεροδρομίων με γειτονικά νησιά, ανάπτυξη δικτύου υδροπλάνων κλπ.) θα μπορούσε να αντιμετωπίσει πολλά από τα προβλήματα ζήτησης που συνήθως καταγράφονται (πχ. μετακίνηση σε διοικητικό κέντρο ή για λόγους υγείας, μεταφορά εμπορευμάτων κλπ.).

Η έλλειψη νερού, ιδιαίτερα στα μικρά νησιά, είναι ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η Γενική Γραμματεία. Θα θέλατε να περιγράψετε πώς διαμορφώνεται η πολιτική σας στο ζήτημα αυτό, καθώς η θαλάσσια μεταφορά νερού είναι πολύ δαπανηρή για το κράτος;

Μέχρι και σήμερα το αρμόδιο υπουργείο δεν επεξεργάστηκε μια ολοκληρωμένη στρατηγική διαχείρισης του περιορισμένου υδάτινου δυναμικού των νησιών, αφήνοντας αβοήθητους τους τοπικούς φορείς και τους κατοίκους να αντιμετωπίσουν τα προβλήματά τους όπως νόμιζαν καλύτερα. Αποτέλεσμα αυτής της πρακτικής είναι, παρά τα τεράστια ποσά που έχουν ξοδευτεί σε έργα (πχ. λιμνοδεξαμενές και φράγματα που δεν λειτουργούν πάντα), πολλά νησιά να αντιμετωπίζουν πρόβλημα καταστροφής του υδροφόρου ορίζοντα εξ αιτίας των ανεξέλεγκτων παράνομων γεωτρήσεων και υψηλό κόστος για επιδότηση του νερού που παράγεται από αφαλάτωση και για μεταφορά νερού. Η ΓΓΑΙΝΠ έχει ξεκινήσει την επεξεργασία σχεδίου με στόχο τόσο τη προσαρμογή της χώρας στην ευρωπαϊκή νομοθεσία όσο και την κάλυψη της σημαντικής αυτής κοινωνικής και αναπτυξιακής ανάγκης με το χαμηλότερο δυνατό κόστος. Όμως θα πρέπει τοπικές αρχές, επιχειρηματίες, κάτοικοι και επισκέπτες να αντιληφθούν ότι το νερό στη πλειοψηφία των νησιών είναι αγαθό σε ανεπάρκεια -γεγονός που θα επιδεινωθεί με την κλιματική αλλαγή- και να το χρησιμοποιούν με φειδώ. Ειδικά σε ό,τι αφορά τις τοπικές αρχές, θα πρέπει να θυμούνται ότι οι υπηρεσίες ύδρευσης και αποχέτευσης είναι ανταποδοτικές και θα πρέπει να προσαρμόζουν ανάλογα τα τιμολόγια τους ώστε και οι κοινωνικές ανάγκες να καλύπτονται και να αποφεύγεται η σπατάλη εξ αιτίας των χαμηλών τιμολογίων που δεν καλύπτουν το κόστος (πχ. μεγάλοι καταναλωτές, χρήση για πότισμα, τροφοδοσία κότερων).

Με τη μακρά σας εμπειρία στα θέματα της περιφερειακής και της τοπικής ανάπτυξης ποια θα λέγατε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η νησιωτική μας περιοχή και πού πρέπει να επικεντρωθεί η πολιτική για την αντιμετώπισή τους;

Μέχρι σήμερα δεν υπήρξε μια στρατηγική στα νησιά προσαρμοσμένη στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, αλλά «αντιγραφή» αναπτυξιακών προτύπων άλλων περιοχών. Καθένας τόπος δεν μπορεί να επιβιώσει για μακρύ χρονικό διάστημα αν δεν έχει ανταγωνιστικές (εξαγωγικές) οικονομικές δραστηριότητες που να δημιουργούν θέσεις απασχόλησης και εισοδήματα, χωρίς να εξασφαλίζει την περιβαλλοντική του ισορροπία. Η άναρχη τουριστική και παραθεριστική ανάπτυξη, που γνώρισαν ειδικά τα νησιά του Ν. Αιγαίου και έδωσε ιδιαίτερα θετικά οικονομικά και δημογραφικά αποτε-

λέσματα την προηγούμενη τριακονταετία, έχει ολοκληρώσει τον κύκλο της. Χρειάζεται ένα άλλο μοντέλο βασισμένο στην αξιοποίηση των τοπικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων για παραγωγή προϊόντων (όπως τροφίμων) και υπηρεσιών ποιότητας (αυτό που ονομάζουμε ποιοτικά νησιά) και στη σωστή χρήση και επανάχρηση των περιορισμένων πόρων (πράσινα νησιά).

Κρίνοντας με την ακαδημαϊκή σας ιδιότητα πώς θα αξιολογούσατε τη μέχρι τώρα υλοποίηση των Αναπτυξιακών Προγραμμάτων από τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης και το ΕΣΠΑ;

Μετά από 25 χρόνια εφαρμογής ευρωπαϊκών προγραμμάτων, ακόμη και σήμερα η αξιολόγηση τους γίνεται με μόνο κριτήριο την απορρόφηση των πόρων. Όλες οι μελέτες δείχνουν ότι η Ελλάδα συνεχίζει να ξοδεύει αδικαιολόγητα πολλά χρήματα σε πανάκριβα έργα υποδομών χαμηλής αναπτυξιακής απόδοσης, έχει δώσει ελάχιστη προσοχή στην ανάπτυξη των διαφόρων μορφών επιχειρηματικότητας, στην ανάπτυξη καινοτομίας για αύξηση της προστιθέμενης αξίας των παραγόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, στη βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και γενικών μέτρα που θα έκαναν τα νησιά περισσότερο ελκυστικούς τόπους παραγωγής και διαβίωσης.

Η αλλαγή νοοτροπίας των υπευθύνων του σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό - τοπικό επίπεδο ήταν αναγκαία, τώρα με τη κρίση έγινε αδιαπραγμάτευτη προϋπόθεση επιβίωσης της χώρας και των νησιών μας.

Ένα πάγιο αίτημα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, που έχει τονιστεί επανειλημμένα και από τον Περιφερειάρχη είναι στις πολιτικές που εφαρμόζονται να λαμβάνεται υπόψη η νησιωτικότητα, καθώς είναι προφανές ότι δημιουργεί πρόσθετα προβλήματα και ανάγκες σε σχέση με τις ηπειρωτικές περιοχές. Πώς πιστεύετε ότι μπορεί να γίνει πράξη αυτό το δικαιολογημένο αίτημα για ιδιαίτερη μεταχείριση των νησιωτικών περιοχών;

Η νησιωτική πολιτική έχει κατά την άποψη μου δύο σκέλη: το πρώτο αφορά ειδικές ρυθμίσεις στις κλαδικές πολιτικές που να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες αυτές. Για παράδειγμα η αγροτική πολιτική δεν μπορεί να έχει τους ίδιους κανόνες για τον θεσσαλικό κάμπο και για τη Νάξο ή τη Κύθιο. Ένα σφαγείο, σε ένα νησί δεν μπορεί να έχει τις ίδιες προδιαγραφές με ένα σφαγείο στην όποια ηπειρωτική περιοχή. Το ίδιο ισχύει για τους δρόμους, για τους ΧΥΤΥ, για τη δια βίου εκπαίδευση, για όλα. Επομένως χρειαζόμαστε ειδικές ρυθμίσεις που να λαμβάνουν υπόψη ότι τα νησιά είναι μικροί τόποι, με περιορισμένο πληθυσμό και φυσικούς πόρους σε ανεπάρκεια. Ταυτόχρονα, το δεύτερο σκέλος της νησιωτικής πολιτικής, αφορά την κά-

λυψη του πρόσθετου κόστους νησιωτικότητας: χρειάζονται περισσότεροι χρηματικοί πόροι για να καλύψουν το γεγονός ότι κάθε νησί πρέπει να έχει λιμάνι, σχολείο, υπηρεσίες υγείας, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες κλπ. Αυτό που λέμε, ύπαρξη ίσων ευκαιριών ανάπτυξης για κατοίκους και επιχειρήσεις με εκείνες στην ηπειρωτική Ευρώπη. Οι νησιώτες δεν είμαστε πολίτες δεύτερης ή τρίτης κατηγορίας.

Πρόσφατα κατατέθηκαν οι πρώτες προτάσεις της Περιφέρειας για τη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020. Όπως έχει γίνει γνωστό οι πόροι που προγραμματίζεται να κατανεμηθούν στο Νότιο Αιγαίο ειδικά για έργα βασικών υποδομών θα είναι μειωμένοι σε σχέση με τις προηγούμενες περιόδους. Πώς κατά τη γνώμη σας μπορεί να αντιμετωπιστεί τα επόμενα χρόνια η συμπλήρωση των υποδομών ειδικά στα μικρά νησιά μας;

Συνολικά για τη χώρα οι πόροι για υποδομές θα είναι σχετικά περιορισμένοι, αφού οι θεματικές ενότητες και οι στόχοι του προγράμματος της νέας προγραμματικής περιόδου είναι διαφορετικοί στοχεύοντας στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας με την ανάπτυξη και εισαγωγή καινοτομιών, την ενίσχυση της χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, τη βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού, τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των πόρων. Για το λόγο αυτό η ΓΓΑΙΝΠ στη δική της πρόταση εστίασε στους 3 άξονες που αναφέρθηκαν και προηγούμενα: (α) ποιοτικά νησιά, (β) πράσινα νησιά και (γ) νησιά ίσων ευκαιριών.

Η συμπλήρωση των αναγκαίων υποδομών θα πρέπει να γίνει με απόλυτη ιεράρχηση της χρησιμότητάς τους, αλλά και προσαρμοσμένα στις ανάγκες και στην κλίμακα των νησιών. Δυστυχώς η λογική παραγωγής πανάκριβων έργων υποδομής με ελαχίστη χρήση και ακόμη λιγότερα θετικά αποτελέσματα και επιπτώσεις στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ζωή των κατοίκων πρέπει να περάσει στο παρελθόν. Η σωστή κλίμακα των έργων σε συνδυασμό με την κατάλληλη τεχνολογία πρέπει να αποτελέσουν τον κανόνα για παραγωγή έργων ανάλογων με τις ανάγκες.

Ο Γιάννης Σπιλάνης είναι Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αιγαίου. Γεννήθηκε στην Αθήνα το 1957 από γονείς που κατάγονται από τη νησιωτική Ελλάδα. Σπούδασε Οικονομικά αρχικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και στη συνέχεια στη Γκρενόμπλ, όπου εξειδικεύθηκε σε θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης με έμφαση στη Περιφερειακή Ανάπτυξη. Ολοκλήρωσε το διδακτορικό του το 1985 με θέμα «Τουρισμός και Περιφερειακή Ανάπτυξη: Η περίπτωση των νησιών του Αιγαίου». Τη περίοδο 1987-1990 εργάστηκε στο Υπουργείο Αιγαίου ως ειδικός σε θέματα ευρωπαϊκής πολιτικής, νησιωτικής και τουριστικής ανάπτυξης. Από το 1990 διδάσκει στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου στο Τμήμα Περιβάλλοντος θέματα «Βιώσιμης Ανάπτυξης» και από το 2000 στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Τουρισμού «Περιφερειακή Τουριστική Ανάπτυξη». Είναι ιδρυτικό μέλος του Εργαστηρίου Τοπικής και Νησιωτικής Ανάπτυξης και έχει συμμετάσχει σε πολλά επιστημονικά συνέδρια στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Πρόσφατα (2009-11) υπεύθυνος μελέτης για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών νησιών και την εφαρμογή ειδικής νησιωτικής πολιτικής για λογαριασμό της ΕΕ και για την αξιολόγηση του τουρισμού στη Μεσόγειο.

Από το 1989 ως εμπειρογνώμονας της Επιτροπής Νησιών της Συνέλευσης Περιφερειακών Περιοχών της ΕΕ, των Υπουργείων Εθνικής Οικονομίας, Εξωτερικών και Εσωτερικών, της ΚΕΔΚΕ, ΟΤΑ και Επιμελητηρίων των ελληνικών νησιών έχει συμβάλει στη διαμόρφωση πολιτικών για τα νησιά, ενώ έχει καταθέσει πολλές φορές τις απόψεις του για τα θέματα νησιωτικής και τουριστικής ανάπτυξης αλλά και γενικότερης πολιτικής με ομιλίες σε πολλά νησιά και με άρθρα στον αθηναϊκό και στο τοπικό τύπο.

Μέλος της Δημοκρατικής Αριστεράς από την ίδρυση της, εκπρόσωπος της Λέσβου στο ιδρυτικό της συνέδριο, υπεύθυνος Νησιωτικής & Τουριστικής Πολιτικής και υποψήφιος βουλευτής Λέσβου στις εκλογές του 2012.

Υποδομές για το μέλλον



Η Σύμη έχει έκταση 57,8 τ.χλμ. και πληθυσμό 2.600 κατοίκους. Πρωτεύουσά της είναι ο ομώνυμος οικισμός.

Η τεράστια ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά, η γεωγραφική θέση και η ξεχωριστή της ομορφιά επιβάλλουν μια ιδιαίτερη προσέγγιση για την ανάπτυξή της. Έτσι οι πόροι του ΕΣΠΑ που διατίθενται για τη Σύμη, οι οποίοι ξεπερνούν ήδη τα 13 εκ. ευρώ, κατευθύνονται στα έργα εκείνα που έχει πραγματικά ανάγκη το ακριτικό νησί της Δωδεκανήσου. Έργα που ενισχύουν και εκσυγχρονίζουν τις υποδομές της, που αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής και το περιβάλλον, που προστατεύουν και αναδεικνύουν τα μνημεία της.

Το νέο πλήρως εξοπλισμένο περιφερειακό ιατρείο, η νέα προβλήτα στο λιμάνι, η ολοκληρωμένη λύση για τα απορρίμματα με την κατασκευή ενός σύγχρονου ΧΥΤΑ, την αποκατάσταση της παλιάς χωματερής και την προμήθεια εξοπλισμού για την ανακύκλωση, αλλά και η ανάδειξη δύο σημαντικών επισκέψιμων χώρων, συμπληρώνουν έναν κατάλογο έργων που είναι σε εξέλιξη και δίνουν στη Σύμη τα εφόδια που χρειάζεται ένας τόπος για να μεγεθύνει τις δυνατότητές του. «Είναι όλα έργα ανάπτυξης και πολιτισμού» λέει στην «ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ» ο δήμαρχος Λευτέρης Παπακαλοδούκας «όλα τους και κυρίως το λιμάνι θα δώσουν νέα ώθηση στη Σύμη. Το νησί αποκτά μέλλον».

Η ταυτότητα του νησιού Οικονομία και κοινωνική δομή

Η Σύμη που αριθμεί 2.600 κατοίκους, διασκορπισμένους σε πέντε οικισμούς, είναι το όγδοο σε μέγεθος νησί της Δωδεκανήσου με έκταση 57,8 τ.χλμ. Οι ακτές της έχουν μήκος 85 χλμ. και είναι διανθισμένες με ακρωτήρια, όρμους και λιμάνια. Ορεινή και βραχώδης, με νησίδες και βραχονησίδες να την κυκλώνουν είναι από τα νησιά του Νοτίου Αιγαίου που διατηρούν τη διαφορετικότητα του αρχιτεκτονικού τους τοπίου. Κατοικείται μεν από λίγους ανθρώπους, που όμως φροντίζουν να διαφυλάσσουν τα χαρακτηριστικά της λαϊκής παράδοσης και της προσωπικότητας του νησιού, κάνοντάς το μοναδικό. Αυτός είναι και ο κυριότερος λόγος που προκαλεί μεγάλο τουριστικό ενδιαφέρον.

Τα κτίσματα μαρτυρούν ένα παρελθόν οικονομικής άνθησης. Πράγματι, η Σύμη έχει υπάρξει εστία πλούτου που προερχόταν από την αλιεία, την κατεργασία και εμπορία σφουγγαριών, τη ναυπηγική και τη ναυτιλία. Τα καπετανόσπιτα, άρτια συντηρημένα μέχρι σήμερα, δηλώνουν ότι κάποτε υπήρχε μια τάξη ευκατάστατων αστών που συμπαρέσυραν το νησί σε ανοδική πορεία. Σήμερα, η οικονομία της στηρίζεται αρκετά στον τουρισμό, ο οποίος είναι τριών κατηγοριών: υπάρχουν οι επισκέπτες της μιας μέρας μέσω Ρόδου, εκείνοι που την επιλέγουν για πολυήμερες

διακοπές και οι Συμιακοί της διασποράς που διατηρούν άρρηκτους δεσμούς με τη γενέτειρά τους. Έτσι το λιμάνι της υποδέχεται κάθε χρόνο έναν τεράστιο αριθμό σκαφών. Γι' αυτό άλλωστε η αναβάθμιση του λιμανιού είναι τόσο επιτακτική, αφού σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα έργα υποδομής συντελεί στην αύξηση και την παραμονή επισκεπτών στο νησί.

Αναβάθμιση του λιμανιού

«Από τη στιγμή που ένα το νησί δεν διαθέτει αεροδρόμιο, το λιμάνι είναι ο μοναδικός τρόπος για να έχει συγκοινωνία με τα υπόλοιπα μέρη» μας λέει ο δήμαρχος. Γι' αυτό και η **κατασκευή αποβάθρας στο λιμάνι**, το μεγαλύτερο έργο που χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ είναι ίσως και το σημαντικότερο για το νησί. Εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης & Νήσων Αιγαίου με 5,5 εκ. ευρώ και θα υλοποιηθεί από το Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Νότιας Δωδεκανήσου. Η σχετική σύμβαση υπεγράφη στις 10 Οκτωβρίου και η υλοποίηση αναμένεται να ξεκινήσει άμεσα. Προβλέπει την κατασκευή αποβάθρας μήκους 180 μέτρων και παραλιακό κρηπίδωμα μήκους 169 μέτρων για τη διαπλάτυνση του δρόμου προς την κύρια αποβάθρα. Στόχος του είναι να μπορούν να προσεγγίζουν και να δένουν με ασφάλεια όλοι οι τύποι των πλοίων (ημερόπλοια, φορτηγά και επιβατικά/οχηματαγωγά) και να γίνεται ο διαχωρισμός των ημερόπλοιων, των φορτηγών και των πλοίων της γραμμής. Υπάρχει επίσης χώρος για την κατασκευή σε πρώτη φάση κτιρίου επιβατών, και μελλοντικά αποθηκών, υπόστεγων κ.ά., καθώς και λιμενικού φυλακίου και γραφείων διαχείρισης του λιμανιού. Στόχος είναι να αποσυμφορηθεί ο παραλιακός δρόμος από την ασφυκτική κίνηση που προκαλείται με τον τρόπο που λειτουργεί σήμερα το λιμάνι.

Περιβάλλον και αειφορία

Δύο πολύ σημαντικά έργα που έχουν ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013, θωρακίζουν περιβαλλοντικά το νησί. Ο νέος **Χώρος Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ)** χωρητικότητας 51.660 κ.μ. κατασκευάστηκε στην περιοχή Γλυφονιές με προϋπολογισμό 2,8 εκ. ευρώ. Μετά την εξάμηνη δοκιμαστική του λειτουργία, κατά την οποία εκπαιδεύτηκε το προσωπικό σχετικά με τη χρήση των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού, τη διαδικασία υγειονομικής ταφής και την εφαρμογή του προγράμματος ελέγχου περιβαλλοντικών επιπτώσεων, έχει παραδοθεί για χρήση. Παράλληλα ξεκινά και το έργο **αποκατάστασης του Χώρου Ανεξέλεγκτης Διάθεσης Απορριμμάτων** που βρίσκεται στην ίδια περιοχή και η **ολοκληρωμένη διαχείριση των απορριμμάτων** του Δήμου, που χρηματοδοτούνται με 835 χιλ. ευρώ. Μέσω της ολοκληρωμένης διαχείρισης των απορριμμάτων θα γίνεται ανακύκλωση με διαλογή των σκουπιδιών στην πηγή ώστε να μειώνεται ο όγκος των απορριμμάτων. Αυτό είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να εξασφαλιστεί ο μέγιστος δυνατός χρόνος λειτουργίας του ΧΥΤΑ, αφού θα οδηγούνται σε ταφή μόνο εκείνα τα απορρίμματα που δεν μπορούν να ανακυκλωθούν. Το έργο περιλαμβάνει την προμήθεια κάδων οικιακής και δημοτικής κομποστοποίησης, κάδων συλλογής υλικών ανακύκλωσης, πρέσας χαρτιού, ειδικών επαναχρησιμοποιούμενων τσαντών, ημιυπόγειων κάδων κάθετης συμπίεσης και δημοτικών τραπεζών ανακύκλωσης. Επίσης, έχει εξασφαλισθεί εξοπλισμός για το δημοτικό χώρο προσυγκέντρωσης και συμπίεσης ανακυκλώσιμων υλικών μεγάλου όγκου και αυτοκινούμενος εξοπλισμός αναβάθμισης της διαχείρισης αστικών αποβλήτων. Η ανακύκλωση όμως πετυχαίνει μόνο με την ενεργή ανάμειξη των πολιτών. Για το λόγο αυτό το έργο περιλαμβάνει και δράσεις δημοσιότητας για την ευαισθητοποίηση των δημοτών και των επισκεπτών του νησιού. Τέλος ένα θεματικό έργο που απομένει να γίνει, είναι η αποχέτευση του νησιού, που αυτό τον καιρό βρίσκεται στο στάδιο της προετοιμασίας.



08/η Περιφέρεια νησί προς νησί



Στέγη στην Υγεία

Με την **ανέγερση του Πολυδύναμου Περιφερειακού Ιατρείου**, που προβλέπεται να δημοπρατηθεί το επόμενο διάστημα με προϋπολογισμό 1,2 εκ. ευρώ, η Σύμη θα αποκτήσει σύντομα σύγχρονες εγκαταστάσεις για πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας. Το Ιατρείο συνολικής επιφάνειας 650 τ.μ. θα περιλαμβάνει δύο εξεταστήρια, παιδιατρικό εξεταστήριο, μικροβιολογικό και ακτινολογικό εργαστήριο, χώρο μικροεπεμβάσεων, γραφείο τηλεϊατρικής και όλο τον απαραίτητο ιατρικό, τεχνολογικό και ξενοδοχειακό εξοπλισμό.



Αρχαιολογικό Μουσείο Σύμης



Χ.Υ.Τ.Α. Σύμης

Ανάδειξη των μνημείων

Ξεχωριστής σημασίας είναι και τα δύο έργα πολιτισμού που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα, τα οποία υλοποιεί η 4η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Αθλητισμού. Το πρώτο από αυτά, **η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός του αρχαιολογικού μουσείου Σύμης**, προϋπολογισμού 2 εκ. ευρώ, είναι ένα σύνθετο και απαιτητικό έργο. Οι εγκαταστάσεις του μουσείου είναι ένα συγκρότημα έξι κτιρίων, συνολικής έκτασης 1.385 τ.μ., που αποτελείται από το κυρίως κτίριο (το πρώην αρχοντικό Φαρμακίδη), δυο κτίρια συνοδείας του αρχοντικού, τη νέα πτέρυγα του μουσείου, το βοηθητικό κτίσμα που θα μετατραπεί σε ξενώνα και το αρχοντικό Χατζηαγαπητού. Όλες αυτές οι εγκαταστάσεις όχι μόνο θα συντηρηθούν και θα αποκατασταθούν για να αναδειχθεί η αρχιτεκτονική τους αξία και θα εξοπλιστούν με συστήματα ασφαλείας και εξυπηρέτησης του κοινού, αλλά θα συμπληρωθούν και με δύο γειτονικά κτίρια, που περιήλθαν πρόσφατα στο συγκρότημα. Τα κτίρια αυτά, που μέχρι τώρα ήταν ερειπωμένα, θα μετατραπούν το ένα σε χώρο αναψυχής και πολλαπλών χρήσεων και το άλλο σε τμήμα διοικητικής μέριμνας. Το έργο περιλαμβάνει επίσης την οργάνωση των εκθεσιακών χώρων του μουσείου, που θα γίνει με την καταγραφή και συντήρηση των αντικειμένων, την προμήθεια εξοπλισμού, την οργάνωση προθηκών και την έκθεση των αντικειμένων.

Το άλλο έργο για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του νησιού είναι **η συντήρηση και αποκατάσταση της Σταυροπηγιακής Μονής Αρχαγγέλου Μιχαήλ Ρουκουνιώτη**, προϋπολογισμού 850 χιλ. ευρώ. Όπως γράψαμε και στην εκτενή παρουσίαση του έργου σε προηγούμενο τεύχος μας (τεύχος 12) η Ιερά Μονή αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα οχυρωμένου μοναστηριακού συγκροτήματος, αφού ο εξωτερικός τοίχος των κελιών με τα ελάχιστα μικροσκοπικά ανοίγματα λειτουργεί ως τείχος προστασίας του μοναστηριού. Η ιδιαιτερότητα του ναού, που έχει δύο καθολικά, και η συνολική ιδιαιτερότητα της μορφολογίας του χώρου εξαιτίας των αλληπάλλων οικοδομικών φάσεων της αρχιτεκτονικής του ιστορίας, δημιούργησαν λειτουργικά προβλήματα ρηγματώσεων και υγρασίας, που δημιουργούν προβλήματα στις σημαντικές τοιχογραφίες αλλά και στο ίδιο το κτίριο. Εκτός από τις εργασίες αποκατάστασης της μονής και της συντήρησης των τοιχογραφιών, το έργο προβλέπει και τη διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου, ειδικές διαδρομές για ΑΜΕΑ, αλλά και σήμανση και έκδοση ενημερωτικού υλικού για την εξυπηρέτηση του κοινού.

Η Σύμη λοιπόν είναι ένα νησί με ιδιαίτερη δυναμική ανάπτυξης που χάρη στο ΕΣΠΑ και την κινητοποίηση και συνεργασία των φορέων του κράτους και της αυτοδιοίκησης προχωρά στην υλοποίηση σημαντικών και αναγκαίων έργων, δημιουργώντας την προσδοκία ότι τα έργα πνοής θα συνεχιστούν και στη νέα προγραμματική περίοδο και ότι στα σοκάκια της θα κυκλοφορούν μόνο ικανοποιημένοι πολίτες κι επισκέπτες. Όπως λέει και ο δήμαρχος «η Σύμη έχει αποκτήσει υποδομή, τα έργα εκείνα που πρέπει να γίνονται σε έναν τόπο για να έχει ανάπτυξη».

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013, το κατ' εξοχήν αρμόδιο όργανο για την παρακολούθησή του, συγκλήθηκε στη Ρόδο στις 24 Οκτωβρίου για τέταρτη φορά από την έναρξη του Προγράμματος. Στη συνεδρίαση αυτή, που έγινε υπό την προεδρία του Περιφερειάρχη Νοτίου Αιγαίου κ. Ιωάννη Μαχαιρίδη και παρουσία εκπροσώπων από τους φορείς διαχείρισης και παρακολούθησης, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τους παραγωγικούς τομείς και τους κοινωνικούς εταίρους, διαπιστώθηκε η σημαντική πρόοδος στην υλοποίηση του Προγράμματος, με την απορρόφησή του να φτάνει σε ποσοστό 44,5%, ξεπερνώντας αισθητά τόσο το μέσο όρο του ΕΣΠΑ (38%), όσο και το μέσο όρο απορρόφησης των υπόλοιπων Περιφερειακών Προγραμμάτων (41%).

Ιδιαίτερα αυξημένη είναι η απορρόφηση στο κομμάτι του Προγράμματος που αντιστοιχεί στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, με το αντίστοιχο ποσοστό απορρόφησης να φτάνει στο 79%. Επισημάνθηκε όμως η ανάγκη συνεργασίας όλων των φορέων με στόχο την επιτάχυνση των ρυθμών υλοποίησης, δεδομένου ότι οι απαιτήσεις απορρόφησης για το 2013 είναι πολύ υψηλότερες σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια.

Στη συνεδρίαση παρουσιάστηκε επίσης αναλυτικά η πρόσφατη αναθεώρηση με την οποία έγιναν οι απαιτούμενες αλλαγές, ώστε να προσαρμοστεί το Πρόγραμμα στο οικονομικό περιβάλλον όπου λειτουργεί η χώρα μας και να περιοριστούν οι

Συνεδρίασε η Επιτροπή Παρακολούθησης του Προγράμματος

επιπτώσεις της κρίσης μέσω της στήριξης της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ενώ έγινε αναφορά και στη νέα προγραμματική περίοδο. Στο πλαίσιο της έναρξης του διαλόγου για την περίοδο αυτή που θα έχει διάρκεια από το 2014 ως το 2020, τα μέλη της Επιτροπής εξέφρασαν την ανάγκη να ληφθεί υπόψη στο σχεδιασμό και στην κατανομή των πόρων η νησιωτικότητα και οι έντονες ενδοπεριφερειακές ανισότητες, ιδιαίτερα για την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου, η οποία λόγω της στρέβλωσης των στατιστικών στοιχείων που δημιουργείται από την τουριστική ανάπτυξη περιορισμένου αριθμού νησιών εξακολουθεί να κατατάσσεται στις ανεπτυγμένες περιφέρειες.

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάστηκαν στη συνεδρίαση οι Άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης & Νήσων Αιγαίου που αφορούν στην Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου στο τέλος Σεπτεμβρίου παρουσίαζαν εντάξεις ύψους 561,2 εκ. €, συμβάσεις 451 εκ. ευρώ και πληρωμές 221 εκ. ευρώ (ποσοστό απορρόφησης 78,9%).

Στο οπισθόφυλλο υπάρχει πίνακας με όλες τις προσκλήσεις που έχουν ανοικτή προθεσμία για υποβολή προτάσεων και τους διαθέσιμους πόρους σε καθεμιά τους για την ένταξη νέων έργων. Υπάρχει ακόμη πίνακας με όλα τα νέα έργα που εντάχθηκαν από το προηγούμενο τεύχος μας



Σύγχρονο νηπιαγωγείο στην Πάρο



Ένα σύγχρονο
εκπαιδευτήριο
στεγάζει τις ανάγκες
προσχολικής
αγωγής στη
Μάρπησσα της
Πάρου

Με την αποκατάσταση, επέκταση και αλλαγή χρήσης ενός διοικητικού κτηρίου η Μάρπησσα απέκτησε ένα νέο και σύγχρονο νηπιαγωγείο που θα στεγάσει τις ανάγκες της προσχολικής αγωγής στην περιοχή. Το έργο υλοποιήθηκε από το Δήμο της Πάρου με χρηματοδότηση από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013.

Η Μάρπησσα είναι ένας μικρός παραδοσιακός οικισμός της Πάρου που το καλοκαίρι μετατρέπεται σε τουριστικό προορισμό, χάρη στις υπέροχες διαδρομές του και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις που μαγνητίζουν τους επισκέπτες. Το χειμώνα, με τη ζωή να κυλά στους χαμηλούς τόνους της καθημερινότητας στο όμορφο νησί των Κυκλάδων, τα έργα κοινωνικής υποδομής είναι εξίσου σημαντικά και ζωτικά όσο και στις μεγαλύτερες περιοχές. Ένα τέτοιο έργο είναι και η μεταστεγάση του Νηπιαγωγείου του χωριού, που εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης και Νήσων Αιγαίου 2007-2013 το Δεκέμβριο του 2010, με προ-

ϋπολογισμό 465 χιλ. ευρώ και ολοκληρώθηκε πρόσφατα. Έτσι οι μαθητές προσχολικής ηλικίας έχουν πια από φέτος το δικό τους ολοκαίνουργιο και σύγχρονο χώρο.

Επαναδιαμόρφωση του χώρου

Στο κτίριο, συνολικού εμβαδού 120 τ.μ., στεγαζόταν στο παρελθόν το κοινοτικό κατάστημα της Μάρπησσας. Έτσι λοιπόν χρειάστηκε να γίνουν πολλές μετατροπές, προκειμένου να μετατραπεί σε εκπαιδευτήριο. Μετατροπές που έγιναν με ιδιαίτερη προσοχή και σεβασμό στο τοπίο όπως απαιτούν οι παρεμβάσεις σε παραδοσιακούς οικισμούς. Οι τοίχοι σοβαντίστηκαν εξαρχής, η στέγη αντικαταστάθηκε πλήρως, τοποθετήθηκαν νέα κουφώματα. Όλα τα δίκτυα (ύδρευσης, αποχέτευσης, ηλεκτρικά) αποκαταστάθηκαν πλήρως και προσαρμόστηκαν στις νέες ανάγκες. Κατασκευάστηκαν νέοι χώροι υγιεινής, κουζίνα, ειδικός χώρος υποδοχής των γονέων ανεξάρτητος από την αίθουσα όπου βρίσκονται οι μαθητές και γραφείο νηπιαγωγού. Δημιουργήθηκαν χώροι αποθήκης και λεβητοστασίου.

Πρώτες εντυπώσεις

Σήμερα, το νηπιαγωγείο διανύει τον πρώτο χρόνο λειτουργίας του στο νέο κτίριο (που έχει τη δυνατότητα να φιλοξενεί μέχρι είκοσι πέντε παιδιά) με δεκαέξι παιδιά. Το απαραίτητο εκπαιδευτικό υλικό έχει μεταφερθεί στους διαμορφωμένους χώρους και οι λιλιπούτειοι μαθητές ήδη περνούν δημιουργικά εκεί τη σχολική τους μέρα, με ευχάριστη ατμόσφαιρα, παιχνίδι, πολύπλευρη έκφραση και συμμετοχή σε κοινωνικές δραστηριότητες. Δεν μπορούν παρά να είναι ικανοποιημένοι από τις σύγχρονες εγκαταστάσεις, ιδίως στο θέμα της θέρμανσης που ήταν ένα μεγάλο πρόβλημα στο παλιό κτήριο. Οι λίγες τεχνικές λεπτομέρειες που μένουν να τακτοποιηθούν, ρυθμίζονται ώστε το σχολείο να λειτουργεί με ιδανικό τρόπο.

Τη σημασία που έχει το έργο αυτό για τη μικρή κοινωνία της περιοχής τόνισε και η Διευθύντρια της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Κυκλάδων κα Ειρήνη Βλαστάρη: «Μετά τη επέκταση και διαμόρφωση του πρώην κοινοτικού καταστήματος για τη στέγαση του Νηπιαγωγείου Μάρπησας, δημιουργήθηκε ένας προσχολικός χώρος μέσα

στην πλατιά αγκαλιά της παριανής φύσης. Μιας φύσης που μαζί με την επιστημονικά οργανωμένη διδασκαλία και αγάπη της νηπιαγωγού, προσφέρει τις προϋποθέσεις για μια αβίαστη και γεμάτη γνωστικές εκπλήξεις εκπαίδευση. Γίνεται έτσι πραγματικότητα το όνειρο που πρέπει να βιώνει κάθε νήπιο στην αρχή της μακράς εκπαιδευτικής του πορείας, έχοντας πρόσβαση σ' αυτήν και μέσα σε ένα ασφαλές, χαρούμενο, ενταγμένο στη γνήσια παραδοσιακή παριανή κοινότητα, πλούσιο σε ερεθίσματα περιβάλλον με αποτέλεσμα να εξερευνούν με τις αισθήσεις, να δημιουργούν ιδέες και να δομούν τη γνώση. Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε την Περιφέρεια και το Δήμο της Πάρου για την ολοκλήρωση του έργου και ευχόμαστε στη νηπιαγωγό που μεταλαμπαδεύει τη γνώση στα παιδιά μας καλή δύναμη, υπομονή και επιμονή, και στους γονείς να συνεχίζουν να στηρίζουν τον καθημερινό αγώνα και τη προσπάθεια των παιδιών τους».



Η Ειρήνη Βλαστάρη, με κατγωγή από την Κύθο και με σπουδές στα παιδαγωγικά και τις πολιτικές επιστήμες, είναι Διευθύντρια Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στο νομό Κυκλάδων. Εργάστηκε ως εκπαιδευτικός στην προσχολική και τη δημοτική εκπαίδευση, ιδιωτική και δημόσια, διετέλεσε Διευθύντρια σε δημοτικά σχολεία της Αττικής και Σχολική Σύμβουλος Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης στις Κυκλάδες.

Οι φωτογραφίες είναι του Φραγκίσκου Κεφάλα



Ενεργές προσκλήσεις για υποβολή προτάσεων που έχει εκδόσει η ΕΔΑ της Περιφέρειας

Προσκλήσεις Ε.Π. Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013					
α/α	Κωδικός Πρόσκλησης	Θεματική Προτεραιότητα	Περιγραφή	Διαθέσιμος Προυπολογισμός	Ημερομηνία λήξης πρόσκλησης
1	19	30	Λιμάνια	6.507.077	13/12/2012
2	4	76	Υποδομές στον τομέα της υγείας	4.479.143	18/01/2013
3	40	61	Ολοκληρωμένα Σχέδια για την Αστική και Αγροτική Αναγέννηση	3.183.500	31/12/2012
4	49	75	Υποδομές εκπαίδευσης - στέγαση φοιτητικής εστίας	5.000.000	31/12/2012
5	14	75	Υποδομές στον τομέα της εκπαίδευσης (για τα μικρά νησιά και τις περιοχές χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας)	4.748.339	13/05/2013
6	15	76	Υποδομές στον τομέα της υγείας (για τα μικρά νησιά και τις περιοχές χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας)	1.387.230	18/12/2012
7	17	30	Λιμάνια (για τα μικρά νησιά και τις περιοχές χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας)	6.008.000	13/05/2013
8	42	23	Περιφερειακές και τοπικές οδοί (για τα μικρά νησιά και τις περιοχές χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας)	7.025.000	15/12/2012
9	43	46	Επεξεργασία υδάτων -Λύματα (για τα μικρά νησιά και τις περιοχές χαμηλής οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας)	3.718.443	15/12/2012

Προσκλήσεις Ε.Π. Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013					
α/α	Κωδικός Πρόσκλησης	Θεματική Προτεραιότητα	Περιγραφή	Διαθέσιμος Προυπολογισμός	Ημερομηνία λήξης πρόσκλησης
1	9	44	Διαχείριση οικιακών και βιομηχανικών στερεών αποβλήτων	16.048.415	13/12/2012
2	27	45	Διαχείριση και διανομή νερού	5.192.352	19/01/2013
3	47	46	Επεξεργασία υδάτων (λύματα)	10.500.000	22/04/2013

Έργα που εντάχθηκαν από την ΕΔΑ της Περιφέρειας στο διάστημα από 1/9 έως 31/10/2012

Ε.Π. Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013					
α/α	Άξονας Προτερ.	Θεματική Προτεραιότητα	Τίτλος Έργου	Δικαιούχος	Π/Υ Έργου
1	3	23	Εφαρμογή κυκλοφοριακής μελέτης Χώρας Νάξου	Δήμος Νάξου και Μικρών Κυκλάδων	540.000
2	3	23	Σηματοδότηση κόμβων περιμετρικής οδού Πόλης Ρόδου	Δήμος Ρόδου	505.316
3	3	23	Διάνοιξη παρακαμπτήριας οδού μονής κατεύθυνσης οικισμού Άνω Σύρου	Δήμος Σύρου - Ερμούπολης	354.325
ΣΥΝΟΛΑ					1.399.642

Ε.Π. Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013					
α/α	Άξονας Προτερ.	Θεματική Προτεραιότητα	Τίτλος Έργου	Δικαιούχος	Π/Υ Έργου
1	2	45	Βελτίωση και επέκταση δικτύου ύδρευσης Ιουλίδας Κέας	Δήμος Κέας	1.955.000
2	2	45	Μονάδα αφαλάτωσης Χάλκης	Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	1.181.317
3	2	45	Προμήθεια μονάδων παραγωγής πόσιμου νερού Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου	Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου	379.500
4	2	45	Επέκταση αγωγού τροφοδότησης Λιμένα Ρόδου μέχρι το νέο λιμάνι και τη Μαρίνα Ρόδου	ΔΕΥΑ Ρόδου	616.500
5	2	45	Αγωγός μεταφοράς νερού στη Λάρδο Ρόδου και εξοπλισμός ποιοτικού ελέγχου νερού	ΔΕΥΑ Ρόδου	381.100
6	2	45	Μονάδα αφαλάτωσης στο Μέριχα Κύθνου	ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.	1.699.989
7	2	45	Αφαλάτωση Αντιπάρου	ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.	1.251.324
ΣΥΝΟΛΑ					7.464.730